

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В. Геруш
“ 06 ” _____ 2021 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 Медична психологія
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 6

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка
(назва кафедри)

Схвалено на засіданні кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М.Савенка 27.08.2021 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри нервових хвороб,
психіатрії та медичної психології, професор В.М. Пашковський

Схвалено на засіданні предметної методичної комісії з терапевтичних дисциплін від 30 серпня 2021 року, протокол № 10.

Голова предметно-методичної
комісії, професор

(підпис)

В.К. Тащук

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Рудницький Роман Іванович - доцент кафедри, кандидат медичних наук, Rudnytsky.Roman@bsmu.edu.ua Карвацька Наталія Семенівна, доцент кафедри, кандидат медичних наук, karvatska.natalia@bsmu.edu.ua Юрценюк Ольга Сидорівна доцент кафедри, кандидат медичних наук, yurtsenyuk.olga@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/nervovih-hvorob-psihiatriyi-ta-medichnoyi-psihologiyi-im-s-m-savenka/
Веб-сайт кафедри	https://www.bsmu.edu.ua/nervovih-hvorob-psihiatriyi-ta-medichnoyi-psihologiyi-im-s-m-savenka/
E-mail	psychiatry@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Мусоргського, 2
Контактний телефон	+38 (03722) 4-07-04

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	1
Загальна кількість годин	90
Лекції	0
Практичні заняття	40
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Предметом вивчення основ психотерапії є розробка ефективних методик і прийомів застосування психічного впливу (передусім за допомогою слова) для лікування хворого. Психотерапію підрозділяють на загальну та спеціальну. Загальна психотерапія – це комплекс заходів психічного впливу на хворого, спрямованих на підвищення його сил у боротьбі з хворобою, і створення охоронно-відновлювального режиму, що виключає наступну психічну травматизацію і ятрогенію. При цьому психотерапія є допоміжним засобом, що створює загальний фон, на якому здійснюються інші види лікування (медикаментозне, хірургічне, фізіотерапевтичне тощо). Основними методиками спеціальної психотерапії є раціональна, сугестивна психотерапія, самонавіювання, аутогенне тренування, наркопсихотерапія та ін.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-ocziynyvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);

- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (практичних (семінарських) заняттях, заліку) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія	психіатрія, неврологія
Загальна психологія	Психіатрія, медична психологія
Нормальна фізіологія	психіатрія, неврологія
Фармакологія	психіатрія, наркологія
Психофізіологія	психотерапія
Психіатрія, наркологія	Медико-психологічна експертиза, психотерапія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання дисципліни є вивчення основ психотерапії та психокорекції, оволодіння студентами основних методів психотерапії і психокорекції, вміння застосовувати методи та прийоми психотерапії і психокорекції у лікуванні та реабілітації хворих.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни по вивченню дисципліни є методологічна спрямованість практичних занять та самостійної роботи студентів з метою розуміння і засвоєння сутності теоретичних основ, сучасних поглядів на психотерапію та психокорекцію; засвоєння студентами сучасних методів та прийомів психотерапії і психокорекції для диференційованого застосування їх у клінічній практиці; підготувати лікарів-психологів, які б забезпечили лікувально-профілактичні, освітні, виховні та інші заклади висококваліфікованою медичною і психологічною допомогою; фахівців, спроможних ефективно здійснювати психопрофілактику, психодіагностику, психологічне консультування, психокорекцію, психотерапію та реабілітацію хворих в амбулаторних та стаціонарних умовах, в умовах сім'ї, у виховних та освітніх закладах; займатися науковими дослідженнями у даній галузі.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

інтегральна:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні (ЗК):

- ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 6. Здатність приймати обгрунтовані рішення.
- ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

спеціальні (фахові, предметні) (ФК):

- ФК 8. Здатність до здійснення медико-психологічних інтервенцій.
- ФК 9. Здатність до використання науково верифікованих методів та технік, використання моно- і комбінованих схем комплексного лікування з застосуванням медикаментозної терапії.
- ФК 10. Здатність надання медико-психологічної допомоги особам різного віку, неспроможним справитися з несприятливими умовами, що склалися їхньому житті (в т.ч. екстреної при психоемоційному стресі, життєвих кризах, суїцидальних намірах тощо).
- ФК 12. Здатність до практичного використання психологічного впливу та психотерапії.
- ФК 15. Здатність до здійснення психологічної реабілітації.

8. Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН),

формуванню яких сприяє навчальна дисципліна

ПРН 4. Здійснювати ідентифікацію, підготовку і виконання психологічного (медико-психологічного) втручання, яке необхідне для досягнення поставленої мети, використовуючи результати психодіагностики.

ПРН 5. Визначати принципи, тактику, характер лікування, реабілітації, медичної, психологічної, психоконсультаційної (психотерапевтичної), медико-психологічної допомоги.

ПРН 6. Розробляти моделі, стратегії, план дії щодо надання допомоги (психологічних, медико-психологічних втручань і надання послуг).

ПРН 7. Інтерпретувати та прогнозувати вплив допомоги на перебіг хвороби/розладу з метою подальшої оптимізації програм медичної, психологічної та медико-психологічної допомоги.

ПРН 8. Визначати та вести контингент осіб, яким надається медична, психологічна та медико-психологічна, в т.ч. екстренна допомога. Застосовувати сучасні методи корекції функціональних станів (фармакологічні, поведінкові, фізичні).

ПРН 9. Вести медичну документацію згідно вимог чинного законодавства та стандартів.

ПРН 10. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію, застосовувати її для вдосконалення медичної практики.

ПРН 15. Приймати ефективні рішення, у тому числі в умовах невизначеності.

На основі знань, отриманих на практичних заняттях, а також при самостійній роботі студент повинен знати:

- 1) предмет, завдання та організацію психотерапевтичної служби в Україні;
- 2) основні принципи, мету і завдання психотерапії та психокорекції;
- 3) теоретичні основи психотерапії та психокорекції;
- 4) етико-деонтологічні принципи і правила у психотерапії та психокорекції;
- 5) основні напрямки у зарубіжній і вітчизняній психокорекційній і психотерапевтичній практиці;
- 6) методи психокорекції та психотерапії;
- 7) форми психокорекції та психотерапії;
- 8) показання і протипоказання для застосування різних методів психотерапії і психокорекції із врахуванням нозологічної і вікової специфіки;
- 9) критерії і методи оцінки ефективності психотерапії та психокорекції.

вміти:

- 1) проводити загальноклінічне та психологічне обстеження хворих, встановити клінічний діагноз;
- 2) дотримуватись етико – деонтологічних принципів у психотерапевтичній та психокорекційній роботі, створювати довірливий психотерапевтичний контакт з пацієнтами;
- 3) самостійно складати психокорекційні програми;
- 4) володіти сучасними психотерапевтичними та психокорекційними методами і прийомами;
- 5) проводити психотерапію та психокорекцію у різних галузях медицини;
- 6) правильно підбирати і застосовувати психотерапевтичні та психокорекційні методи і прийоми із врахуванням особистості пацієнта та клінічних проявів захворювання;
- 7) оцінювати ефективність психотерапевтичної та психокорекційної роботи;
- 8) вести медичну документацію;
- 9) використовувати навчальну та наукову літературу для вирішення професійних завдань, підвищення рівня професійної підготовки.

Опанувати навички:

1. Створення психологічного контакту з пацієнтом (хворим).
2. Проведення цілеспрямованої психологічної бесіди з хворим.
3. Складання програми і організації психологічного дослідження пацієнта.
4. Самостійного проведення клініко-психологічного дослідження пацієнта (клінічне інтерв'ю, збір психологічного анамнезу, психологічний аналіз біографії, природний експеримент).
5. Аналізу функцій психічних процесів і визначення їх стану.
6. Встановлення клінічного діагнозу.
7. Визначення показань і протипоказань для застосування психотерапії та психокорекції.
8. Опанування методиками психокорекції та психотерапії.
9. Самостійного проведення психологічної корекції.
10. Складання основних видів психокорекційних програм.
11. Основних етапів психоаналітичної психотерапії.
12. Володіння основними видами і формами ігротерапії.
13. Методів арттерапії.
14. Психогімнастики.
15. Методів поведінкової корекції: метод систематичної десенсибілізації і сенсибілізації, імерсійні методи; методиками, основаними на принципі біологічного зворотнього зв'язку; "жетонний" метод; метод Моріта; імаго –метод.
16. Методики психодрами.
17. Методів індивідуальної і групової психокорекції.
18. Роботи у корекційних групах: тренінгові групи і соціально – психологічний тренінг, групи зустрічей, групи умінь.
19. Основних прийомів гештальттерапії.
20. Опанування основ клієнт – центрованої терапії К.Роджерса.
21. Засвоєння особливості дазайналізу, методик логотерапії.
22. Оволодіти технікою когнітивної психокорекції.
23. Засвоїти технічні прийоми транзактного аналізу.
24. Засвоїти методики психокорекції сімейних відносин та стосунків між батьками і дітьми.
25. Опанувати методики навіювання: наяву, під час неглибокого природнього сну, в гіпнотичному стані, під час наркотичного сну.
26. Засвоїти методи самонавіювання: метод довільного самонавіювання Е.Кує, прогресуюча м'язова релаксація (метод Джекобсона), аутогенне тренування (метод І.Шульца), самонавіювання по Еріксону.
27. Оволодіти навичками раціональної психотерапії.
28. Засвоїти практичні вправи психосинтезу, технічні прийоми нейролінгвістичного програмування.
29. Опанувати основні етапи позитивної психотерапії.
30. Засвоїти методи короткочасної, довготривалої, підтримуючої, кризової та термінальної психотерапії.
31. Засвоїти основні форми психотерапії: індивідуальна, сімейна, групова.
32. Застосування психотерапії і психокорекції у комплексному лікуванні та реабілітації хворих у психіатрії, наркології, сексології, неврології, клініці внутрішніх хвороб, акушерсько – гінекологічній та хірургічній практиці.
33. Володіти навичками психотерапії осіб в надзвичайних ситуаціях, психотерапії кризових станів, суїцидальної поведінки, та осіб, які зазнали насильства.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Основи психотерапії», який складається з трьох змістових модулів.

МОДУЛЬ 1: ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ

Конкретні цілі:

- ✓ визначати психологічну корекцію як сферу діяльності практичного психолога.
- ✓ засвоїти основні напрямки у зарубіжній психокорекційній практиці.
- ✓ володіти методами практичної психологічної корекції.
- ✓ засвоїти форми психокорекції.
- ✓ засвоїти методики корекції сімейних відносин та стосунків між батьками і дітьми.
- ✓ застосовувати психотерапевтичні та психокорекційні методи і прийоми із врахуванням особистості пацієнта та клінічних проявів захворювання;
- ✓ оцінювати ефективність психотерапевтичної та психокорекційної роботи;

Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ.

Тема 1. Психологічна корекція як сфера діяльності практичного психолога.

1.1. Психологічна корекція: визначення, види психокорекції. Психокорекційна ситуація. Основні принципи, мета і завдання психокорекційної роботи. Вимоги до медичного психолога, який здійснює психокорекційні заходи.

1.2. Особливості складання психокорекційних програм: принципи складання і основні види. Стратегії психокорекції. Оцінка ефективності.

Тема 2. Основні напрямки в зарубіжній психокорекційній практиці.

2.1. Психодинамічний напрямок. Корекційні впливи в сучасному психоаналізі. Класичний психоаналіз З. Фрейда, техніка. Сучасний психоаналіз. Аналітична індивідуальна психокорекція А. Адлера: основні положення, концепції, техніка. Клієнт-центрований підхід К. Роджерса: основні поняття клієнт-центрованого підходу, техніка, показання.

2.2. Екзистенціальний напрямок: основні поняття і положення, завдання, техніка.

2.3. Поведінковий напрямок: теоретичні основи, завдання, техніка.

2.4. Когнітивний напрямок: особливості, когнітивно-аналітичний напрямок, техніка.

Раціонально-емотивна терапія А. Еліса: теоретичні основи, техніка. Когнітивний підхід А. Бека.

Етапи когнітивної корекційної роботи. Реальнісна терапія У. Глассера. Теоретичні основи, техніка.

2.5. Трансактивний аналіз Е. Берна. Техніка.

2.6. Гештальт-терапія Ф. Перлза. Техніка.

Тема 3. Методи практичної психологічної корекції.

3.1. Ігротерапія. Загальна характеристика. Основні психологічні механізми корекційного впливу ігри. Основні види і форми ігротерапії. Ігротерапія у психоаналізі. Ігрова терапія, центрована на клієнті. Ігротерапія відреагування, побудова відносин. Директивна і недирективна ігротерапія.

Індивідуальна та групова ігротерапія. Ігрова кімната та її обладнання. Вимоги до ігротерапевта.

3.2. *Арттерапія*. Загальна характеристика метода: мета, основні напрямки, техніка. Музикотерапія. Бібліотерапія. Танцювальна терапія. Проективний малюнок. Придумування історій. Казкотерапія. Лялькотерапія.

3.3. *Психогімнастика*. Підготовча частина. Пантомімічна частина. Заключна частина психогімнастичного заняття. *Методи поведінкової корекції*. Метод систематичної десенсибілізації і сенсибілізації. Імерсійні методи: метод наводнення, імплузії, парадоксальної інтенції. Методи, засновані на принципі біологічного зворотного зв'язку. “Жетонний” метод. Метод Моріта. Холдінг. Імаго – метод.

3.4. *Психодрама*. Описання метода. Форми і види психодрами. Методики психодрами.

Тема 4. Форми психокорекції.

4.1. *Індивідуальна психокорекція*. Основні методи. Показання. Психологічні особливості індивідуальної психокорекції. Основні стадії.

4.2. *Групова психокорекція*.

4.2.1. *Специфіка групової форми психокорекції.* Особливості комплектування групи: віковий і статевий склад групи, професійний склад групи, величина групи, частота і тривалість зустрічей. Підготовка до групової корекції.

4.2.2. *Групова динаміка:* завдання і норми групи, структура групи, групова напруженість, фази розвитку групи.

4.2.3. *Керівництво психокорекційною групою:* основні завдання групового психолога, робота під наглядом супервізора, ко – тренери, типові помилки керівника групи. Етичні вимоги до керівника корекційної групи.

4.2.4. *Види корекційних груп.* Тренінгові групи і соціально – психологічний тренінг (СПТ). Робота тренінгових груп. Соціально – психологічний тренінг як засіб корекції. Вправи соціально-психологічного тренінга. Групи розвитку комунікативних навичок і умінь. Групи особистісного росту. Групи зустрічей. Відбір кандидатів у групу зустрічей. Основні етапи роботи. Техніка занять. Балінтовські групи. Гештальтгрупи. Основні форми і види роботи. Основні прийоми. Групи умінь. Техніка. Тренінг самоствердження. Тілесноорієнтовані групи. Групова дискусія як метод групової роботи. Види групової дискусії.

Тема 5. Психокорекція сімейних відносин та стосунків між батьками і дітьми.

Психокорекція сімейних відносин. Сім'я як об'єкт психокорекційного впливу. Методи корекції сімейних відносин та стосунків між батьками і дітьми.

Змістовий модуль 2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОТЕРАПІЯ

Тема 6. Предмет та завдання психотерапії.

Визначення психотерапії і зміст основних понять. Мета та завдання психотерапії. Загальна та спеціальна психотерапії. Історія розвитку зарубіжної та вітчизняної психотерапії. *Організація психотерапевтичної допомоги.* Особливості та різні форми організації психотерапевтичної допомоги. Амбулаторна і стаціонарна психотерапевтична служба. Роль лікаря – психотерапевта у системі надання медико – психологічної допомоги. Підготовка кадрів із психотерапії. Навчання у галузі психотерапії.

Тема 7. Міждисциплінарний характер психотерапії та її основи.

Проблеми міждисциплінарної кооперації при інтеграції психологічних підходів у діагностику і терапію. Зв'язок психотерапії з іншими науками. Клінічні, фізіологічні та психологічні основи психотерапії.

Тема 8. Механізми лікувальної дії психотерапії.

Загальні та специфічні фактори. Основні механізми лікувального впливу психотерапії: емоційний, когнітивний, поведінковий. Механізми лікувальної дії індивідуальної, групової і сімейної психотерапії.

Тема 9. Медична деонтологія і психотерапія.

Етико – деонтологічні аспекти психотерапії. Особистість лікаря – психотерапевта. Рольові стратегії психотерапевта у взаємостосунках із пацієнтами. Основні правила у психотерапії.

Тема 10. Оцінка ефективності психотерапії.

Основні вимоги, критерії і методи ефективності психотерапії. Системна оцінка. Клінічні, психологічні, соціально – психологічні, професійні, катамнестичні критерії.

Тема 11. Психотерапія і парапсихологія.

Альтернативна психотерапія як галузь так званої альтернативної медицини. Характеристика альтернативних цілителів. Психотерапія і екстрасенсорне (біоенергетичне) цілителство. Відмінності між психотерапією та біоенергетичним цілителством. Парапсихологічні феномени.

Тема 12. Основні напрямки і методи психотерапії.

12.1. Принципи класифікації у психотерапії.

Психотерапія за етіопатогенетичним принципом: каузальна, симптоматична; за характером впливу: пряма, скрита; за метою впливу: седативна, активуюча, амнезуюча; за участю в ній хворого: мобілізуючо – вольова, пасивна; за впливом лікаря – психотерапевта: авторитарна, роз'яснююча, навчаюча, тренуюча; за джерелом впливу: гетерогенна, аутогенна; за

направленістю відносно патогенних установок: синергічна переживанням, антагоністична, дискусійна; за тактикою лікаря – психотерапевта: вибіркова, комбінована або комплексна.

12.2. Основні сучасні напрямки у психотерапії.

12.2.1. Сугестивний напрямок у психотерапії.

Методи навіювання: навіювання у несплячому стані (наяву), під час неглибокого природного сну, у гіпнотичному стані, під час наркотичного сну (наркопсихотерапія). Методи самонавіювання: довільне самонавіювання Е.Кує, прогресуюча м'язова релаксація (метод Джекобсона), аутогенне тренування (метод І.Шульца), самонавіювання по Еріксону (Еріксонівський гіпноз).

12.2.2. Динамічний напрямок у психотерапії.

Класичний психоаналіз З.Фрейда. Теоретичні основи психоаналізу. Техніка психоаналізу: продукування матеріалу, аналіз матеріалу пацієнта, робочий альянс, аналіз опору, аналіз переносу, аналіз сновидь, аналіз помилкових дій. Самоаналіз. Особистість психоаналітика. Показання і протипоказання до психоаналізу. Сучасний психоаналіз. Аналітична психологія К.Юнга. Індивідуальна психологія А.Адлера. Характерологічний аналіз (неопсихоаналіз) К.Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е.Фромма. Інтерперсональна психотерапія Саллівана.

12.2.3. Когнітивно – поведінковий напрямок у психотерапії.

Когнітивна психотерапія. Основні положення. Мета та завдання. Методики. Метод раціонально – емоційної психотерапії. Показання. Поведінкова психотерапія. Основні положення. Мета та завдання. Методики: систематична десенсибілізація Вольпе, емоційно – стресові методики, тренінг впевненої поведінки, самоінструкції, моделювання, методики самоконтролю.

12.2.4. Екзистенціально – гуманістичний напрямок у психотерапії.

Екзистенціальна психотерапія. Дазайналіз. Теоретичні концепції. Мета і принципи. Психотерапевтична практика. Логотерапія. Теоретичні підходи. Методики. Специфічні і неспецифічні сфери застосування. Клієнт – центрована психотерапія. Основні положення. Методики, прийоми, психотерапевтичні процеси. Сфери застосування. Гештальт – терапія. Теоретичні підходи. Основні принципи. Технічні прийоми і процедури. Показання.

12.3. Інші напрямки у психотерапії.

12.3.1. Раціональна психотерапія. Теоретичні основи. Мета і завдання. Техніка. Показання.

12.3.2. Трансактний аналіз Е.Берна. Принципи і мета. Складові трансактного аналізу: структурний аналіз особистості, аналіз трансакцій, аналіз психологічних ігор, аналіз сценарію (скріпт – аналіз).

12.3.3. Психосинтез. Теоретичні основи психосинтезу. Техніка психосинтезу. Практичні вправи. Показання.

12.3.4. Нейролінгвістичне програмування(НЛП). Теоретичні джерела НЛП. Базисні постулати НЛП. Специфічні методи діагностики і корекції. Корекційні техніки. Методики наведення трансу. Основні методи: “якір”, “змах”, рефреймінг, аудіально – кінестетична та візуально – кінестетична дисоціація.

12.3.5. Короткочасна, довготривала, підтримуюча, комбінована психотерапія.

Визначення, мета та завдання. Сучасні напрямки, форми роботи, методики. Показання.

12.3.6. Кризова психотерапія. Принципи та завдання кризової психотерапії. Кризова інтервенція. Методи, варіанти, показання. Телефонне консультування. Кабінети соціально-психологічної допомоги. Кризові центри.

12.3.7. Термінальна психотерапія. Визначення, особливості, організаційні форми, ефективність, показання.

12.3.8. Інтегральні тенденції у психотерапії. Проблеми і можливості розвитку інтегративної психотерапії. Підходи і фактори розвитку інтегративного руху у психотерапії. Моделі інтегративного типу: гуманістична, інтеракційна і технологічна. Інтегративна психотерапія як рух у напрямку концептуального синтезу сучасних наукових теорій особистості з відповідними до її змін психотерапевтичними методами.

12.3.9. Транскультуральний підхід у психотерапії. Традиційний вітчизняний досвід психотерапії: підходи, методи, техніки, форми. Транскультуральний підхід в західній психотерапії.

12.3.10. *Психотерапевтичне середовище і терапевтична спільнота.* Поняття “психотерапевтичне середовище”: мета (адаптація, реабілітація пацієнта), моделі. Терапевтична спільнота: основні положення, мета, методи, тенденції, ефективність.

Тема 13. Основні форми психотерапії.

13.1. *Індивідуальна психотерапія.* Визначення, мета, форми та методи індивідуальної психотерапії. Роль психотерапевта, психотерапевтичний контакт. Короткочасна і довготривала індивідуальна психотерапія. Показання та протипоказання.

13.2. *Сімейна психотерапія.* Визначення, мета, методи, моделі. Етапи сімейної психотерапії (діагностичний, ліквідація сімейного конфлікту, реконструктивний, підтримуючий). Сімейний психотерапевт. Психотерапевтичний контракт. Сімейна психотерапія у пацієнтів з алкоголізмом та наркоманією.

13.3. *Групова психотерапія.* Мета і завдання групової психотерапії. Група: мета та завдання, норми групи, структура групи, групова напруга, формування підгруп, фази розвитку психотерапевтичної групи. Методи групової психотерапії: групова дискусія, психодрама, психогімнастика, проєктивний малюнок. Керівництво психотерапевтичною групою, груповий психотерапевт: ролі, завдання, вербальні та невербальні засоби впливу. Типи поведінки у групі. Груповий процес. Організаційні аспекти, показання до застосування групової психотерапії. Колективна емоційно – стресова гіпнотерапія Рожнова. Показання.

13.3.1. *Види групової психотерапії.* Психодрама Я.Морено: техніка, фази, показання. Психокорекційні групи: групи зустрічей, групи тренінгів (Т – групи). Аналітична групова психотерапія: техніка, показання. Гештальт – терапія: мета і завдання, техніка, показання. Клієнт – центрована психотерапія К. Роджерса: основні положення, техніка, показання. Адлеріанський аналіз: техніка, показання. Позитивна психотерапія Пезешкіана: теоретичні основи, мета та завдання, техніка, показання.

Тема 14. Психотерапія і фармакотерапія.

Співвідношення біологічних (перш за все фармакологічних), психологічних і соціальних впливів в системі лікування різних захворювань (неврозів, межових станів, психосоматичних розладів). Фармакотерапія як плацебо - ефект. Особливості співвідношення психотерапії і фармакотерапії при неврозах, психосоматичних розладах, психозах.

Тема 15. Психопрофілактика.

Психотерапія у складному психопрофілактичному, терапевтичному і реабілітаційному комплексі допомоги при різних захворюваннях. Психопрофілактика: мета, завдання, види, методи, організаційні форми. Психопрофілактика і психокорекція у спортивній та військовій медицині, курортній практиці.

Змістовий модуль 3. КЛІНІЧНА ПСИХОТЕРАПІЯ І ПСИХОКОРЕКЦІЯ

Тема 16. Психокорекція, психопрофілактика і психотерапія як система комплексного лікування та реабілітації хворих. Мета та завдання. Етапи. Методичні принципи. Методики. Показання та протипоказання.

Тема 17. Психотерапія і психокорекція у різних галузях медицини. Психотерапія і психокорекція у психіатрії. Психотерапія і психокорекція стресових станів. Психотерапія і психокорекція у лікуванні неврозів. Психотерапія і психокорекція акцентуацій характеру, розладів особистості (психопатії). Психокорекція та психотерапія соматопсихічних розладів. Психотерапія у системі реабілітації пацієнтів з ендогенними психозами. Психотерапія та психокорекція психогенних захворювань.

Тема 18. Психотерапія та психокорекція у наркології. Психотерапія та психокорекція як основний метод лікування алкоголізму і наркоманій. Емоційно – стресова психотерапія алкоголізму, стресопсихотерапія алкоголізму (“кодування”) А.Довженко. Психотерапія у залежних від зловживання медикаментами. Психокорекція та психотерапія неадекватної поведінки у підлітків, які зловживають психоактивними речовинами. Психокорекційна робота з батьками девіантних підлітків.

Тема 19. Психотерапія та психокорекція у сексології та андрології. Психотерапія та психокорекція сексуальних дисгармоній подружніх пар. Психотерапія та психокорекція

сексуальних розладів у чоловіків і жінок. Психотерапія та психокорекція сексуальних девіацій та перверзій.

Тема 20. Психотерапія та психокорекція у неврології. Психотерапія та психокорекція невротичного компонента при органічних захворюваннях нервової системи. Психотерапія та психокорекція у комплексному лікуванні неврологічних хворих з метою усунення невротичних та неврозподібних розладів внаслідок інфекційних, судинних, травматичних захворювань нервової системи. Психотерапія та психокорекція у системі комплексної відновлювальної терапії хворих, що перенесли інсульт. Психотерапія та психокорекція при епілепсії.

Тема 21. Психотерапія та психокорекція у клініці внутрішніх хвороб. Психотерапія у комплексному лікуванні психосоматичних захворювань (гіпертонічна хвороба, ішемічна хвороба серця, бронхіальна астма, виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки). Психотерапія інших хронічних соматичних захворювань. Надання психологічної підтримки, забезпечення психологічної реабілітації та проведення соціальної роботи з особами, які стали інвалідами під час проходження військової служби та іншими особам, які постраждали під час виконання обов'язків військовослужбовців.

Тема 22. Психотерапія та психокорекція в акушерсько-гінекологічній практиці. Психопрофілактика вагітних. Психотерапія невротичних розладів у вагітних. Психопрофілактичний метод знеболення пологів. Гіпноанаркоз у акушерстві та гінекології.

Тема 23. Психотерапія у хірургічній клініці. Психокорекція та психопрофілактика в передопераційній підготовці хворого та післяопераційному періоді з метою зменшення тривоги і больового синдрому. Гіпноанаркоз в оторіноларінгологічній, стоматологічній практиці. Психотерапія при фантомних болях, косметичних дефектах обличчя. Психотерапія в онкології: особливості, завдання, форми і методи. Надання психологічної підтримки, забезпечення психологічної реабілітації та проведення соціальної роботи з особами, які стали інвалідами під час проходження військової служби та іншими особам, які постраждали під час виконання обов'язків військовослужбовців.

Тема 24. Психотерапія та психокорекція у дерматовенерології. Гіпносугестивна психотерапія при екземах, лускоподібному лишайі, червоному плоскому лишайі, кропив'янці, вогнищевій алопеції, простому лишайі, міхурчатці, еритемі, шкірному свербіжі, бородавках. Надання психологічної підтримки, забезпечення психологічної реабілітації та проведення соціальної роботи з особами, які стали інвалідами під час проходження військової служби та іншими особам, які постраждали під час виконання обов'язків військовослужбовців.

Тема 25. Вікові аспекти психотерапії і психокорекції. Психотерапія та психокорекція в педіатрії. Особливості психотерапії та психокорекції дитячого і підліткового віку. Методи, підходи, ефективність, показання для психотерапії та психокорекції пацієнтів дитячого віку. Психотерапія та психокорекція в геронтології. Особливості, завдання, методичні підходи психотерапії та психокорекції осіб похилого віку.

Тема 26. Психотерапія та психокорекція в спортивній та військовій медицині, медицині катастроф. Особливості і принципи, мета, організаційні форми, методи і прийоми. Надання психологічної підтримки, забезпечення психологічної реабілітації та проведення соціальної роботи з особами, які стали інвалідами під час проходження військової служби та іншими особам, які постраждали під час виконання обов'язків військовослужбовців.

Тема 27. Психотерапія та психокорекція ситуаційних реакцій, кризових станів, суїцидальної поведінки та людей, які зазнали насильства. Особливості, завдання, організаційні форми, методика. Надання психологічної підтримки, забезпечення психологічної реабілітації та проведення соціальної роботи з особами, які стали інвалідами під час проходження військової служби та іншими особам, які постраждали під час виконання обов'язків військовослужбовців.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекцій	практичних занять	СРС	Індив. роботи
МОДУЛЬ 1 – Основи психотерапії					
<i>Змістовий модуль 1. Загальна психологічна корекція.</i>					
Тема 1. Психологічна корекція як сфера діяльності практичного психолога.	3	—	1	2	
Тема 2. Основні напрямки у зарубіжній психокорекційній практиці.	4	—	2	2	
Тема 3. Методи практичної психологічної корекції	4	—	2	2	
Тема 4. Форми психокорекції	3	—	1	2	
Тема 5. Психокорекція сімейних відносин та стосунків між батьками і дітьми	4	—	2	2	
Разом за змістовим модулем 1	18	—	8	10	
<i>Змістовий модуль 2. Загальна психотерапія</i>					
Тема 6. Предмет та завдання психотерапії	3	—	1	2	
Тема 7. Міждисциплінарний характер психотерапії та її основи	3	—	1	2	
Тема 8. Механізми лікувальної дії психотерапії	3	—	1	2	
Тема 9. Медична деонтологія і психотерапія	3	—	1	2	
Тема 10. Оцінка ефективності психотерапії	3	—	1	2	
Тема 11. Психотерапія та парапсихологія	3	—	1	2	
Тема 12. Основні напрямки та методи психотерапії	8	—	6	2	
Тема 13. Основні форми психотерапії	4	—	2	2	
Тема 14. Психотерапія та фармакотерапія	4	—	2	2	
Тема 15. Психопрофілактика	4	—	2	2	
Разом за змістовим модулем 2	38	—	18	20	
<i>Змістовий модуль 3. Клінічна психотерапія</i>					
Тема 16. Психокорекція, психопрофілактика та психотерапія як система комплексного лікування та реабілітації хворих	3	—	1	2	
Тема 17. Психотерапія та психокорекція у різних галузях медицини. Психотерапія та психокорекція у психіатрії	4	—	2	2	
Тема 18. Психотерапія та психокорекція у наркології	3	—	1	2	
Тема 19. Психотерапія та психокорекція у сексології та андрології	2	—	1	1	
Тема 20. Психотерапія та психокорекція у неврології	2	—	1	1	
Тема 21. Психотерапія та психокорекція у клініці внутрішніх хвороб	4	—	2	2	
Тема 22. Психотерапія та психокорекція у акушерсько-гінекологічній практиці	3	—	1	2	

Тема 23. Психотерапія та психокорекція у хірургічній клініці	3	—	1	2	
Тема 24. Психотерапія та психокорекція у дерматовенерології	1,5	—	0,5	1	
Тема 25. Вікові аспекти психотерапії та психокорекції	1,5	—	0,5	1	
Тема 26. Психотерапія та психокорекція в спортивній та військовій медицині, медицині катастроф	2,5	—	0,5	2	
Тема 27. Психотерапія та психокорекція ситуаційних реакцій, кризових станів, суїцидальної поведінки та людей, які зазнали насильства	2,5	—	0,5	2	
Разом за змістовим модулем 3	32	—	12	20	
Підсумковий модульний контроль	2	—	2	—	
Усього годин	90	—	40	50	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Лекції не передбачені

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	К-сть годин
МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ		
Змістовий модуль 1. Загальна психологічна корекція		
1.	Предмет і завдання психотерапії та психокорекції. Етико-деонтологічні аспекти психотерапії. Особистість лікаря-психотерапевта, його якості. Показання та протипоказання для проведення психотерапії та психокорекції. Психокорекційні програми. Принципи й особливості складання. Основні види психокорекційних програм, стратегії. Оцінка ефективності психотерапії та психокорекції. Основні вимоги, критерії та методи визначення ефективності психотерапії. Короткочасна, довготривала, підтримуюча та комбінована психотерапія. Мета та завдання. Показання.	2
2.	Кризова психотерапія. Організаційні форми. Методи, варіанти. Термінальна психотерапія. Методики. Показання. Телефонне консультування. Психотерапія та парапсихологія. Альтернативна психотерапія.	2
3.	Основні напрямки у зарубіжній психокорекційній практиці: психодинамічний, поведінковий, когнітивний. Відмінності.	2
4.	Психодинамічний напрямок. Класичний психоаналіз З. Фрейда. Психоаналітичне розуміння психічних розладів. Техніки. Показання. Сучасний психоаналіз. Особливості. Індивідуальна глибинна психологія А. Адлера: основні теоретичні положення, концепції, техніки. Клієнт-центрована психотерапія.	2
5.	Логотерапія. Технічні прийоми, показання. Дазайналіз. Когнітивний напрямок у психокорекції. Техніка когнітивної психокорекції. Раціонально-емотивна терапія А. Еліса. Когнітивна корекційна робота А. Бека: етапи і технічні прийоми. Реальнісна терапія У. Глассера. Основні теоретичні положення. Трансактний аналіз. Мета. Принципи. Структурний аналіз особистості, аналіз трансакцій, психологічних ігор, сценарію. Ігротерапія. Основні види і форми ігротерапії. Ігрова кімната та її обладнання. Вимоги до ігротерапевта.	2
6.	Психокорекційна група. Керівництво групою. Робота під наглядом супервізора. Ко-тренери. Етичні вимоги до керівника групи. Види корекційних груп. Тренінгові групи, соціально-психологічний тренінг (СПТ). Вправи СПТ. Групи розвитку	2

	комунікаційних навиків та умінь. Групи особистого росту. Групи зустрічей. Балінтовські групи. Тілесно-орієнтована психотерапія. Особливості роботи в групі. Техніка. Групова дискусія. Види і технічні прийоми. Методики психокорекції сімейних стосунків між батьками та дітьми.	
Всього за змістовим модулем 1.		12
Змістовий модуль 2. Загальна психотерапія		
7.	Раціональна психотерапія П. Дюбуа. Сугестивна психотерапія. Методи навіювання: навіювання наяву, під час неглибокого природного сну, у гіпнотичному та наркотичному стані. Пряме і непряме навіювання. Методи самонавіювання.	2
8.	Аутогенне тренування (метод І. Шульца). Варіанти та модифікації аутогенного тренування.	2
9.	Арттерапія. Терапія мистецтвом та творчим самовиразом. Музикотерапія. Бібліотерапія. Психогімнастика. Техніка, основні етапи. Проективний малюнок.	2
10.	Методи систематичної десенсибілізації і сенсибілізації Вольпе. Методики емоційно-стресової психотерапії. Імерсійні методи: метод наводнення, імплузії, парадоксальної інтенції. Методи, засновані на принципі біологічного зворотного зв'язку. «Жетонний метод». Методики Моріта. Холдінг. Імаго-метод. Технічні прийоми. Поняття про нейролінгвістичне програмування (НЛП). НЛП. Техніка корекції. Основні методи: «якір», «змах», рефреймінг, аудіально-кінестетична та візуально-кінестетична дисоціація. Психосинтез. Осносні теоретичні положення.	2
11.	Психодрама. Форми і види психодрами, методики. Групова психокорекція. Особливості комплектації групи. Підготовка до групової психокорекції. Групова динаміка. Завдання і норми групи, структура групи; фази розвитку групи.	2
12.	Індивідуальна психотерапія і психокорекція: мета, форми, методи. Короткочасна та довготривала індивідуальна психотерапія. Сімейна психотерапія та психокорекція. Мета, методи, моделі. Етапи сімейної психотерапії: діагностичний, ліквідація сімейного конфлікту, реконструктивний, підтримуючий. Колективна емоційно-стресова гіпнотерапія Рожнова. Позитивна психотерапія Н. Пезешкіана. Мета та завдання. Техніки. Показання.	2
13.	Психопрофілактика, психогігієна, реабілітація. Види. Завдання.	2
Всього за змістовим модулем 2.		14
Змістовий модуль 3. Клінічна психотерапія та психокорекція		
14.	Психокорекція, психопрофілактика та психотерапія як система комплексного лікування та реабілітації хворих. Психотерапія та психокорекція у різних галузях медицини. Показання та протипоказання. Особливості проведення. Психотерапія у психіатрії. Застосування психотерапії у лікуванні ендогенних психічних розладів. Методи. Психотерапія у системі реабілітації психічно хворих. Психотерапія межових психічних розладів: психотерапія стресових станів, неврозів, акцентуацій характеру, розладів особистості.	2
15.	Психотерапія у наркології. Психотерапія алкоголізму, токсикоманії та наркоманії. Психокорекція та психотерапія сексуальних дисгармоній подружніх пар, сексуальних розладів у чоловіків та жінок, сексуальних девіацій та перверзій.	2
16.	Психотерапія і психокорекція у неврології, ендокринології, акушерсько-гінекологічній практиці. Психопрофілактичний метод знеболання пологів. Гіпноаркоз в акушерстві та гінекології.	2
17.	Психотерапія та психокорекція у клініці внутрішніх хвороб. Психотерапія у комплексному лікуванні психосоматичних захворювань (гіпертонічна хвороба, ішемічна хвороба серця, бронхіальна астма, виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки). Особливості проведення сугестивної терапії.	2
18.	Психотерапія та психокорекція в хірургічній, оториноларингологічній та стоматологічній практиці. Психотерапія при фантомних болях, косметичних дефектах обличчя. Психотерапія та психокорекція в дерматології. Гіпносугестивна психотерапія при шкірних захворюваннях. Психотерапія та психокорекція в	2

	онкологічній практиці. Термінальна психотерапія. Особливості психотерапії та психокорекції дитячого та підліткового віку. Методики	
19.	Психотерапія та психокорекція в геронтологічній практиці. Особливості, завдання та методичні підходи. Психотерапія та психокорекція в спортивній та військовій медицині, в медицині катастроф. Психокорекція та психотерапія кризових станів, суїцидальної поведінки та осіб, які зазнали насильства.	2
Всього за змістовим модулем 3.		12
	ПМК № 1	2
	Всього	40

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Плацебо-терапія	2
2.	Психотерапія в народній медицині	2
3.	Індивідуальна психологія А. Адлера на сучасному етапі	2
4.	Психотерапія, орієнтована на тіло В, Райха	2
5.	У. Джеймс та психологія свідомості	2
6.	Сучасна біхевіоральна психотерапія	2
7.	Аналітична психологія К. Юнга на сучасному етапі	2
8.	Вчення про гіпноз Ф. Месмера	2
9.	Фракційний гіпноз	2
10.	Коллективний метод гіпносугестії Бехтерєва	2
11.	Шоковий метод гіпнотизації Шарко	2
12.	Директивний груповий вплив наяву Дубровського при лікуванні заїкання	2
13.	Метод умовно-рефлекторного лікування алкоголізму	2
14.	Наркогіпнотерапія	1
15.	Модифікація АТ-І Лобзіна-Решетнікова	1
16.	Модифікація АТ-І Клейнзорге-Клюмбієса	1
17.	Психотонічне тренування по Мировському-Шогану	1
18.	Психом'язове тренування по Алексєєву	1
19.	Методи самонавіювання, аутотренінги	1
20.	Йога. Медитація	1
21.	Катарсична психотерапія. Гіпноаналіз	1
22.	Імаготерапія	1
23.	Трансперсональна психотерапія	1
24.	Соціотерапія. Соціограма.	1
25.	Бібліопсихотерапія	1
26.	Поведінкові тренінги	1
27.	Патогенетична психотерапія Мясищева	1
28.	Музикотерапія	1
29.	Танцювальна психотерапія	1
30.	Казкотерапія. Лялькотерапія	1
31.	Еріксоновський гіпноз	1
32.	Психотерапія заїкання	1
33.	Психотерапія та психокорекція в гастроентерології	1
34.	Психотерапія та психокорекція в кардіології	1
35.	Психотерапія та психокорекція в ендокринології	1
36.	Психотерапія та психокорекція в дерматології	1
37.	Синдром емоційного вигорання у медпрацівників. Його профілактика	1
	Всього годин	50

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Плацебо-терапія
2. Психотерапія в народній медицині
3. Індивідуальна психологія А. Адлера на сучасному етапі
4. Психотерапія, орієнтована на тіло В, Райха
5. У. Джеймс та психологія свідомості
6. Сучасна біхевіоральна психотерапія
7. Аналітична психологія К. Юнга на сучасному етапі
8. Вчення про гіпноз Ф. Месмера
9. Фракційний гіпноз
10. Колективний метод гіпносугестії Бехтерева
11. Шоковий метод гіпнотизації Шарко
12. Директивний груповий вплив наяву Дубровського при лікуванні заїкання
13. Метод умовно-рефлекторного лікування алкоголізму
14. Наркогіпнотерапія
15. Модифікація АТ-І Лобзіна-Решетнікова
16. Модифікація АТ-І Клейнзорге-Клюмбієса
17. Психотонічне тренування по Мировському-Шогану
18. Психом'язове тренування по Алексєєву
19. Методи самонавіювання, аутотренінги
20. Йога. Медитація
21. Катарсична психотерапія. Гіпноаналіз
22. Імаготерапія
23. Трансперсональна психотерапія
24. Соціотерапія. Соціограма.
25. Бібліопсихотерапія
26. Поведінкові тренінги
27. Патогенетична психотерапія М'ясищева
28. Музикотерапія
29. Танцювальна психотерапія
30. Казкотерапія. Лялькотерапія
31. Еріксоновський гіпноз
32. Психотерапія заїкання
33. Психотерапія та психокорекція в гастроентерології
34. Психотерапія та психокорекція в кардіології
35. Психотерапія та психокорекція в ендокринології
36. Психотерапія та психокорекція в дерматології
37. Синдром емоційного вигорання у медпрацівників. Його профілактика

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Створення психологічного контакту з пацієнтом (хворим).
2. Проведення цілеспрямованої психологічної бесіди з хворим.
3. Складання програми і організації психологічного дослідження пацієнта.
4. Самостійного проведення клініко-психологічного дослідження пацієнта (клінічне інтерв'ю, збір психологічного анамнезу, психологічний аналіз біографії, природний експеримент).
5. Аналізу функцій психічних процесів і визначення їх стану.
6. Встановлення клінічного діагнозу.
7. Визначення показань і протипоказань для застосування психотерапії та психокорекції.
8. Опанування методиками психокорекції та психотерапії.
9. Самостійного проведення психологічної корекції.
10. Складання основних видів психокорекційних програм.
11. Основних етапів психоаналітичної психотерапії.

12. Володіння основними видами і формами ігротерапії.
13. Володіння методами арттерапії.
14. Володіння методами психогімнастики.
15. Методів поведінкової корекції: метод систематичної десенсибілізації і сенсибілізації, імерсійні методи; методиками, основаними на принципі біологічного зворотнього зв'язку; "жетонний" метод; метод Моріта; імаго –метод.
16. Методики психодрами.
17. Методи індивідуальної і групової психокорекції.
18. Роботи у корекційних групах: тренінгові групи і соціально – психологічний тренінг, групи зустрічей, групи умінь.
19. Опанування основних прийомів гештальттерапії.
20. Опанування основ клієнт – центрованої терапії К.Роджерса.
21. Засвоєння особливості дазайналізу, методик логотерапії.
22. Оволодіти технікою когнітивної психокорекції.
23. Засвоїти технічні прийоми трансактного аналізу.
24. Засвоїти методики психокорекції сімейних відносин та стосунків між батьками і дітьми.
25. Опанувати методики навіювання: наяву, під час неглибокого природнього сну, в гіпнотичному стані, під час наркотичного сну.
26. Засвоїти методи самонавіювання: метод довільного самонавіювання Е.Кує, прогресуюча м'язова релаксація (метод Джекобсона), аутогенне тренування (метод І.Шульца), самонавіювання по Еріксону.
27. Оволодіти навичками раціональної психотерапії.
28. Засвоїти практичні вправи психосинтезу, технічні прийоми нейролінгвістичного програмування.
29. Опанувати основні етапи позитивної психотерапії.
30. Засвоїти методи короткочасної, довготривалої, підтримуючої, кризової та термінальної психотерапії.
31. Засвоїти основні форми психотерапії: індивідуальна, сімейна, групова.
32. Застосування психотерапії і психокорекції у комплексному лікуванні та реабілітації хворих у психіатрії, наркології, сексології, неврології, клініці внутрішніх хвороб, акушерсько – гінекологічній та хірургічній практиці.
33. Володіти навичками психотерапії осіб в надзвичайних ситуаціях, психотерапії кризових станів, суїцидальної поведінки, та осіб, які зазнали насильства

16. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет та завдання психотерапії. Сучасний стан психотерапевтичної служби в Україні та перспективи подальшого розвитку.
2. Організація психотерапевтичної служби в Україні.
3. Психологічна допомога: психологічне консультування, психокорекція, психотерапія. Мета, завдання, різновиди, принципи, особливості.
4. Теоретичні основи психотерапії: клінічні, психологічні, соціально-психологічні, психофізіологічні.
5. Механізми лікувальної дії психотерапії і психокорекції.
6. Оцінка ефективності психотерапії і психокорекції.
7. Етико-деонтологічні принципи в психотерапії і психокорекції.
8. Особистість психотерапевта, лікаря-психолога. Основні правила в психотерапії.
9. Психологічна корекція як сфера діяльності практичного психолога. Визначення. Види психокорекції. Психокорекційна ситуація.
10. Основні принципи, мета і завдання психокорекційної роботи. Вимоги до медичного психолога, який здійснює психокорекційні заходи.
11. Особливості складання психокорекційних програм: принципи і основні види.
12. Стратегії психокорекції. Показання до психокорекції. Оцінка ефективності.

13. Основні напрямки в зарубіжній психокорекційній практиці.
14. Психодинамічний напрямок психокорекції. Корекційні впливи в класичному психоаналізі.
15. Екзистенціальний напрямок у психокорекції. Основні положення, завдання і техніка.
16. Поведінковий напрямок у психокорекції. Методики, показання.
17. Когнітивний напрямок у психокорекції. Особливості, методики, показання.
18. Трансактний аналіз Е. Бека.
19. Гештальттерапія Ф. Перзла.
20. Методики практичної психокорекції.
21. Ігротерапія. Основні види і форми.
22. Арттерапія. Мета, завдання, основні напрямки. Музикотерапія. Бібліотерапія. Танцювальна терапія. Казкотерапія. Лялькотерапія.
23. Психогімнастика. Мета, завдання, техніка.
24. Методи поведінкової психокорекції. Метод систематичної десенсибілізації і сенсибілізації. Імерсійні методи. Методи, засновані на принципі біологічного зворотнього зв'язку.
25. Психодрама. Форми, види і методики психодрами.
26. Групова психотерапія і психокорекція. Специфіка групової форми роботи, особливості комплектування групи. Групова динаміка, керівництво групою.
27. Види корекційних груп. Тренінгові групи і соціально-психологічний тренінг. Групи зустрічей.
28. Групи умінь. Тілесноорієнтовані групи.
29. Методики психокорекції сімейних відносин та стосунків між батьками і дітьми.
30. Форми психотерапії і психокорекції. Принципи та підходи, мета, методики. Показання і протипоказання.
31. Індивідуальна психотерапія і психокорекція. Основні стадії, методи. Показання.
32. Сімейна психотерапія і психокорекція. Теоретичні принципи, особливості. Методики. Показання.
33. Колективна психотерапія: мета, принципи, форми, показання.
34. Короткотривала, довготривала, підтримуюча психотерапія. Мета та завдання. Методи та напрямки роботи. Показання.
35. Кризова психотерапія. Принципи та завдання. Методи, варіанти, організаційні форми.
36. Термінальна психотерапія: принципи, підходи, методи.
37. Інтегральні тенденції в психотерапії. Проблеми і можливості. Моделі інтегративного типу.
38. Транскультуральний підхід в психотерапії. Традиційний вітчизняний досвід психотерапії. Транскультуральний підхід в західній психотерапії і психокорекції.
39. Психотерапевтичне середовище і терапевтична спільнота. Основні положення, мета, методи, тенденції, ефективність.
40. Психотерапія і фармакологія. Фармакотерапія як плацебо-ефект. Особливості співвідношення психотерапії і фармакотерапії при неврозах, психосоматичних розладах і психозах.
41. Основні напрямки в сучасній психотерапії і психокорекції.
42. Класифікація методів психотерапії і психокорекції.
43. Раціональна психотерапія: мета, техніка, показання.
44. Сугестивна психотерапія: методики і самонавіювання.
45. Гіпносугестивна психотерапія. Методи і техніка гіпнотизування, ступені і види гіпнозу.
46. Показання, протипоказання, ускладнення при гіпнотерапії.
47. Наркопсихотерапія: техніка, варіанти, показання.
48. Методи самонавіювання (аутосугестія).
49. Вільне самонавіювання (метод Кує).
50. Прогресуюча м'язова релаксація Джекобсона.
51. Аутогенне тренування Шульца: АТ-1 і АТ-2.
52. Модифікації АТ: "органотренування", Мировського-Шогама, Алексєєва, Філатова та ін.
53. Емоційно-стресова психотерапія В. Рожнова.
54. Психоаналіз і недирективна психотерапія.

55. Класичний психоаналіз З.Фрейда. Основи психоаналізу. Мета, роль аналітичної техніки, тривалість терапії, показання.
56. Психосинтез.
57. Позитивна психотерапія Пезешкіана.
58. Нейролінгвістичне програмування.
59. Психодрама Я.Морено.
60. Клієнт - центрована терапія Роджерса.
61. Поведінкова (біхевіоральна) психотерапія.
62. Методи когнітивно – поведінкової психотерапії.
63. Сімейна психотерапія.
64. Комбіновані методи психотерапії.
65. Психотерапія і парапсихологія: біоенергетичне цілительство, парапсихологічні феномени.
66. Психопрофілактика: завдання, види, методи.
67. Психотерапія, психопрофілактика і психокорекція як система у комплексному лікуванні та реабілітації хворих.
68. Психотерапія і психокорекція у психіатрії. Психотерапія і психокорекція стресових станів, неврозів, акцентуацій характеру, розладів особистості (психопатії).
69. Психотерапія і психокорекція психосоматичних і соматопсихічних розладів.
70. Психотерапія в системі реабілітації пацієнтів з ендогенними психозами.
71. Психотерапія і психокорекція в наркології. Психотерапія алкоголізму, наркоманій.
72. Психокорекція і психотерапія адиктивної поведінки у підлітків, які зловживають психоактивними речовинами.
73. Психокорекційна робота з батьками девіантних підлітків.
74. Психотерапія і психокорекція в сексології та андрології: сексуальних дисгармоній подружніх пар, сексуальних розладів у чоловіків та жінок, сексуальних девіацій та перверзій.
75. Психотерапія і психокорекція в неврології: невротичного компоненту при органічних, інфекційних, судинних, травматичних захворюваннях нервової системи.
76. Психотерапія і психокорекція в клініці внутрішніх хвороб.
77. Вікові аспекти психотерапії і психокорекції. Особливості психотерапії в педіатрії, геронтології.
78. Психотерапія і психокорекція в акушерстві та гінекології. Психофармакологічний метод знеболення пологів.
79. Психотерапія і психокорекція в клініці хірургічного профілю.
80. Психотерапія і психокорекція в курортології.
81. Психокорекція, психопрофілактика та психотерапія в спортивній і військовій медицині.
82. Психокорекція та психотерапія в медицині катастроф, кризових станів, суїцидальної поведінки, та осіб, які зазнали насильства.

17. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Створення психологічного контакту з пацієнтом (хворим).
2. Проведення цілеспрямованої психологічної бесіди з хворим.
3. Складання програми і організації психологічного дослідження пацієнта.
4. Самостійного проведення клініко-психологічного дослідження пацієнта (клінічне інтерв'ю, збір психологічного анамнезу, психологічний аналіз біографії, природний експеримент).
5. Аналізу функцій психічних процесів і визначення їх стану.
6. Встановлення клінічного діагнозу.
7. Визначення показань і протипоказань для застосування психотерапії та психокорекції.
8. Опанування методиками психокорекції та психотерапії.
9. Самостійного проведення психологічної корекції.
10. Складання основних видів психокорекційних програм.
11. Основних етапів психоаналітичної психотерапії.
12. Володіння основними видами і формами ігротерапії.

13. Володіння методами арттерапії.
14. Володіння методами психогімнастики.
15. Методів поведінкової корекції: метод систематичної десенсибілізації і сенсибілізації, імерсійні методи; методиками, основаними на принципі біологічного зворотнього зв'язку; "жетонний" метод; метод Моріта; імаго –метод.
16. Методики психодрами.
17. Методи індивідуальної і групової психокорекції.
18. Роботи у корекційних групах: тренінгові групи і соціально – психологічний тренінг, групи зустрічей, групи умінь.
19. Опанування основних прийомів гештальттерапії.
20. Опанування основ клієнт – центрованої терапії К.Роджерса.
21. Засвоєння особливості дазайналізу, методик логотерапії.
22. Оволодіти технікою когнітивної психокорекції.
23. Засвоїти технічні прийоми трансактного аналізу.
24. Засвоїти методики психокорекції сімейних відносин та стосунків між батьками і дітьми.
25. Опанувати методики навіювання: наяву, під час неглибокого природнього сну, в гіпнотичному стані, під час наркотичного сну.
26. Засвоїти методи самонавіювання: метод довільного самонавіювання Е.Кусе, прогресуюча м'язова релаксація (метод Джекобсона), аутогенне тренування (метод І.Шульца), самонавіювання по Еріксону.
27. Оволодіти навичками раціональної психотерапії.
28. Засвоїти практичні вправи психосинтезу, технічні прийоми нейролінгвістичного програмування.
29. Опанувати основні етапи позитивної психотерапії.
30. Засвоїти методи короткочасної, довготривалої, підтримуючої, кризової та термінальної психотерапії.
31. Засвоїти основні форми психотерапії: індивідуальна, сімейна, групова.
32. Застосування психотерапії і психокорекції у комплексному лікуванні та реабілітації хворих у психіатрії, наркології, сексології, неврології, клініці внутрішніх хвороб, акушерсько – гінекологічній та хірургічній практиці.
33. Володіти навичками психотерапії осіб в надзвичайних ситуаціях, психотерапії кризових станів, суїцидальної поведінки, та осіб, які зазнали насильства.

18. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і включає перевірку знань, вмінь та контроль опанування студентами практичних навичок, які передбачені методичними вказівками з відповідних тем, з використанням усного опитування тестів і задач. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями.

Необхідно застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів. Рекомендується застосовувати такі засоби визначення рівня підготовки студентів, як тести, розв'язування ситуаційних задач, проведення індивідуального та фронтального усного опитування, реферування літератури, проведення психологічних досліджень, інтерпретація та аналіз їх результатів тощо.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та при вивченні модуля набрали не менше **70** балів.

Форма проведення підсумкового модульного контролю має бути стандартизованою і включати контроль теоретичної та практичної підготовки із застосуванням видів об'єктивного (стандартизованого) контролю (тестових завдань, клінічних задач).

19. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

При засвоєнні кожної теми **модуля № 1** за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-ри бальною традиційною шкалою, які потім конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. У програмі застосована така система конвертації традиційної оцінки у бали за модуль I:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
	<i>Модуль 1</i>
"5"	6
"4"	4,5
"3"	3,5
"2"	0

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "5" на кількість тем у модулі (6 x 19 = 114 балів) з додаванням максимальної кількості балів з індивідуальної роботи студентів – 6 балів, що дорівнює **120 балам**.

Максимальна кількість балів з індивідуальної роботи студентів – 6 балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "3", на кількість тем у модулі (3,5 x 19 = 66,5 балів) та додавання оцінки з індивідуальної роботи (3,5 балів) і повинна бути не менше 70 балів.

Мінімальна кількість балів з індивідуальної роботи студентів – 3,5 балів.

Розподіл балів, які присвоюються студентам (з примітками: - про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля, - про конвертацію балів у традиційні оцінки "5", "4", "3", "2" при засвоєнні теми модуля; - про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК); - про мінімальну кількість балів за складання **модульного контролю**).

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних тем практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість за поточну навч. діяльність
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивід. завдання				
			"5"	"4"	"3"	"2"	"5"	"4"	"3"	"2"	
Модуль 1 90/3	2 (№№ 1-3)	19	6	4,5	3,5	0	6	4,5	3,5	0	70

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентів лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 6 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. **В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.**

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Оцінювання дисципліни

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та при вивченні модуля набрали не менше **70** балів.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Форма проведення підсумкового модульного контролю має бути стандартизованою і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий модульний контроль повинен проводитися у 3 етапи:

1-й етап – комп'ютерний контроль тестових завдань з медичної психології. Кожному студенту пропонується 20 тестових завдань, які необхідно вирішити за 10 хвилин. Кожне тестове завдання оцінюється у 1 бал (**разом 20 балів**).

Якщо студент після вирішення комп'ютерного тестового контролю не набирає **15 балів**, він не допускається до подальшого складання підсумкового модульного контролю.

2-й етап – відповіді на теоретичні контрольні завдання із загальних і прикладних питань медичної психології. Кожному студенту пропонується 5 питань, кожне з яких оцінюється максимально у 10 балів (оцінка „відмінно”) – (**разом 50 балів**). При цьому, якщо студент відповідає на „добре”, йому зараховується 8 балів, на „задовільно” – 6 балів, на „незадовільно” – 0 балів.

3-й етап – перевірка рівня засвоєння практичних умінь і навичок у формі розв'язування клінічних ситуаційних задач. Кожному студенту дається 1 задача, яка оцінюється максимально у **10 балів**. При цьому, якщо студент відповідає на „добре”, йому зараховується 8 балів, на „задовільно” – 5 балів, на „незадовільно” – 0 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює **80**.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Перелік питань до підсумкового модульного контролю та критерії оцінки знань вивішуються на інформаційному стенді.

20. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

20.1 Базова

1. Бурлачук Л.Б., Грабская Н.А., Кочарян А.С. Основы психотерапии. – Киев: Ника-Центр; Москва: Алетея, 1999. – 232 с.
102 с. (Навчальна література)
2. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие. – М.: Творческий центр «Сфера», 2000. – 512 с.
3. Пезешкиан Н. Психосоматика и позитивная психотерапия. Пер. с нем.- М.: Медицина, 1996.- 464 с.

4. Психотерапия /Под ред. Б.Д.Карвасарского.- С.-Петербург: Из-во «Питер», 2000.- 544 с.
5. Рудницький Р.І. Практикум з психотерапії. – Чернівці: БДМА, 2001. – Одесса: МАУП, 2001. – 160 с.

20.2. Допоміжна

1. Аддер Х. НЛП: Современные психотехнологии: Пер. с англ.. – СПб: Питер, 2000 – 160 с.
2. Акимова М.К. Психологическая коррекция умственного развития школьников: Учебное пособие. – М.: Академия, 2000. – 160 с.
3. Александров А.А. Современная психотерапия. М., 1998. – 335 с.
4. Большой толковый психологический словарь. Т. 1 : Пер. с англ. 2-е изд./ Сост. Ребер А.. – М. :Вече; М.: АСТ, 2001 – 592 с.
5. Вид В.Д. Психотерапия шизофрении: Руководство. 2-е изд., перераб. и доп. – СПб: Питер, 2001. - 432 с.
6. Вітенко І.С., Вітенко Т.І. Основи психології: Підр. для студ. вищ. мед. навч. закладів III – IV рівнів акредит. Вінниця: Нова книга, 2001. – 255 с.
7. Вітенко І.С., Лазук-Бендас Т.І. Основи психоаналізу. – Навч. посібник. – Чернівці: Книги XXI, 2006. – 140с.
8. Игровая семейная психотерапия / Под ред. Шефер Ч., Кэри Л.; Пер. с англ. Копытин А.И. – СПб: Питер, 2001 – 384 с.
9. Игумнов С.А. Клиническая психотерапия детей и подростков: Справочное пособие/Под ред. В.Т.Кондрашенко. - Мн.: Беларуская наука, 1999.-189 с.
10. Карвасарский Б.Д. Психотерапия. – М.: Медицина, 1985. – 302 с.
11. Карвасарский Б.Д. Неврозы. – М.: Медицина, 1990.
12. Климов Е.А. Основы психологии (практикум). Учебн. пособие- М.: ЮНИТИ, 1999. – 176 с.
13. Клиническая психология / Под ред. М. Перре, У. Бауманна. СПб.: Питер, 2002. – 1312 с.
14. Кондрашенко В.Т., Донской Д.Н., Общая психотерапия. Учебное пособие. Изд. 2-е, перераб. и доп. Минск «Высшая школа», 1977. – 463 с.
15. Кратохвил С. Психотерапия семейно – сексуальных дисгармоний. – М., 1991.
16. Кришталь В.В., Андрух Г.П. Сексуальная дисгармония супружеской пары. – Харьков, НПФ “Велес”, 1996. – 112 с..
17. Кришталь В.В., Григорян С.Р. Сексология. Клиническая сексология женщин. Т.4. – Харьков “Академия сексологических исследований”, 1998.- 171 с.
18. Кришталь В.В., Григорян С.Р. Сексология. Клиническая сексология мужчин. Т.3. – Харьков “Академия сексологических исследований”, 1998.- 190 с.
19. Леви Д.А. Семейная психотерапия. История, теория, практика.- СПб, 1992.
20. Лейту Г. Психодрама: теория и практика. Классическая психодрама Я.Л. Морено. – М., 1994.
21. Менделевич В.Д. Клиническая медицинская психология. Практическое руководство.-М: МЕДпресс».- 1999.- 567 с.
22. Мышляков С.Ю. Гипноз. Руководство для врачей.- М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Из-во НГМА, 1999.- 267 с.
23. Нахимовский А.И., Шишков В.В. Практическая психотерапия. – СПб: Питер, 2001. – 512 с.
24. Осипова А.А. Введение в теорию психокоррекции. – М.: МПСИ; Воронеж, МОДЭК, 2000. – 320 с.
25. Пріц А. Психотерапія – нова наука про людину. – Львів. – ІНВП “Електрон”, 1998. – 392 с.
26. Психіатрія /О.К.Напреєнко, І.Й.Влох, О.З.Голубков; За ред. проф. О.К.Напреєнка. – К.Здоров’я, 2001. – 584 с.
27. Психиатрия, психосоматика, психотерапия /М.Бауэр, Г.Фрайбергер, Г. Газельбек и др.; Пер. с нем.- М.: Алетейа, 1999.- 504 с.
28. Психологическое консультирование: Теория и практика. Учебное пособие. М.: Академия, 2000. – 240 с.
29. Психосексология: Хрестоматия. – Мн.: Харвест, 1998. – 496 с.
30. Рудестам К. Групповая психотерапия. – СПб, 1998.
31. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. – М., 1994.

32. Руководство по психиатрии /Под ред. Г.В.Морозова, в 2-х томах.- М.:Медицина, 1988.- Т.2, С.638-639.
33. Свядош А.М. Психотерапия: Пособие для врачей.- СПб: Питер, 2000.- 288 с.
33. Гештальттерапия: Теория и практика / Пер. с англ. Булыгина И.; под общ. ред. Папуш М. – М.: ЭКСМО пресс, 2000. – 320 с.
34. Гринсон Р. Техника и практика психоанализа. – М.: Класс,1998.
35. Групповая психотерапия /Под ред. Б.Д.Карвасарского, С.Ледера. – М. Медицина, 1990. – 384 с.
36. Слободяник А.П. Психотерапия, внушение, гипноз. Изд. 3-е, перераб. и доп.- Киев.: Здоровье,1977.- 476 с.
37. Психотерапевтическая энциклопедия /Под ред.Б.Д.Карвасарского.- С.-Петербург.»Питер», 1998.- 713 с.
38. Петрушин В.И. Музыкальная психотерапия: Теория и практика. Учебное пособие. – М.: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 1999. – 176 с.
39. Практикум по арт-терапии /Под ред.Копытин А.И.– СПб:Питер, 2000. – 448 с.
40. Демьянов Ю.Г. Основы психопрофилактики и психотерапии: Пособие-практикум – СПб: ИД «МиМ» - «Паритет», 1999. – 224 с.
41. Перлз Ф.С. и др. Практикум по гештальттерапии / Ф.С. Перлз, П. Гудмен, Р.Хефферлин. – М.: Изд-во института психотерапии, 2001. – 240 с.
42. Техники групповой психотерапии: Пособие. 3-е международное издание / Д.Кори, М.Кори, П.Колланен, Д.М.Рассел; Пер. с англ. Смирнов А. – СПб: Питер, 2001. – 320 с.
43. Фримен Д. Техники семейной психотерапии: Пособие / Под общ. ред. Копытин А.И. – СПб: Питер, 2001.- 384 с.
44. Мустакас К. Игровая терапия / Пер. с англ. Авидон – СПб: Речь 2000. – 288 с. (Психотерапия на практике).
45. Найт С. Руководство по NLP: Нейролингвистическое программирование (НЛП) / Пер. с англ. Юркан М. – СПб: Речь, 2000. 224 с. (Психотерапия на практике).
46. Семейная психотерапия: Хрестоматия / Э.Эйдемиллер, Н.Александрова, В.Юстицкис. – СПб: Питер, 2000. – 512 с.
47. Спиваковская А.С. Психотерапия: игра, детство, семья: В двух томах. – М.: Экмопресс, 2000. – 464 с.
48. Столорю Роберт Бернард Брандшафт, Джордж Атвуд. Клинический психоанализ. Интерсубъективный подход. – М: Когито – Центр, 1999.
49. Томэ Х., Кэхле Х. Современный психоанализ. В 2-х томах. Т.2: Практика /Пер. с англ.; Под ред. А.В.Казанской. – М.: “Прогресс – Литера”, 1996.- 746 с.
- 50.Эйдемиллер Э.Г., Юстицкис В.В. Психология и психотерапия семьи: Руководство: 2-е изд. расш. и дополн. – СПб: Питер, 2000. – 656 с.
51. Энциклопедия психологической помощи /Сост. Тащева А. – Ростов-на-Дону: Фенис, 2000. – 544 с.
52. Юрчук В.В. Современный словарь по психологии. – Минск: Элайда, 2000. – 704 с.
53. Ялом И. Теория и практика групповой психотерапии: 5-е международ. Изд./ Пер. с англ. Жужанова С. - СПб: Питер, 2000. – 640 с.

20.3 Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ - <http://moodle.bsmu.edu.ua/>
2. Сайт кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка- <http://nerv.bsmu.edu.ua/>
3. Сайт МОЗ України - <http://www.moz.gov.ua>

21. УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Рудницький Роман Іванович – доцент кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М.Савенка, к.мед.н.